

Bilag til bet. o. lovf. vedr. ungdomsuddannelse for unge med særlige behov

tegnende for unge, der har gennemgået uddannelserne, at de føler sig mere værdsat og mindre byrdefulde, og samtidig opbygger de værdifulde venskaber og et mere normalt socialt liv end handicappede, der ikke har fået tilbuddet om en sådan uddannelse. Hele indsatsen i det fynske arbejde bygger i høj grad på en erfaring om, at de unge har nogle kompetencer, som man ved fælles indsats kan finde frem til og udvikle og derved give dem en langt bedre udgangsposition ved tærsklen til arbejdslivet.

Det er et centralt element, at indsatsen hele tiden fokuserer på, at hvis den unge får mulighed for at tilegne sig kompetencer, som gør, at han eller hun kan benytte sig af det etablerede ungdomsuddannelsessystem, så skal den unge selvfølgelig gennemføre sin ungdomsuddannelse dér – helt eller delvis. Her tænkes bl.a. på det faglige på erhvervsuddannelserne og det skolemæssige på bl.a. VUC.

Et andet aspekt med de nuværende erfaringer er den store specialviden om undervisning af denne gruppe unge, som gennem årene er blevet oparbejdet. Denne erfaring kan man få stor nytte af, når man indtænker den i den fremtidige udvikling af hele ungdomsuddannelsesområdet. Her tænkes især på den måde, som denne form for undervisning gribes an på med særlig vægt på den individuelle undervisningsplan, de kompetenceafdækkende forløb, evalueringsmetoder samt den direkte inddragelse af den unges eget uddannelsesforløb.

Fyns Amt står ikke alene med sin indsats, idet der også i Vestsjællands Amt, Århus Amt, Københavns Amt og Københavns Kommune er etableret uddannelsesforløb, der i nogen grad kan sammenlignes. Forløbene i disse amter er forskellige i omfang og indhold, og de kan mangle den klarhed og sammenhæng, der kendes fra Fyns Amt, men erfaringer fra alle dele af landet bør naturligvis bruges positivt, når den fremtidige uddannelse på dette område skal planlægges.

Generelt er det et meget stort problem, at udviklingshæmmede og andre unge med særlige behov ikke har et egentligt retskrav på en treårig ungdomsuddannelse efter endt grundskole. Lovgivningen kan kun beskytte denne gruppe unge mod diskriminerende behandling i uddannelsesforløbet, hvis den sikrer et retskrav på en ungdomsuddannelse.

Hvis Folketinget vedtager beslutningsforslaget, vil det nødvendige grundlag være sikret for, at udviklingshæmmede og andre unge med særlige behov, der på grund af et handicap ikke kan gennemgå det traditionelle ungdomsuddannelsessystem, fra og med skoleåret 2007 får et lovfæstet krav på en treårig ungdomsuddannelse efter endt grundskole, uanset hvor i landet de har bopæl.

5. Nordiske erfaringer

I de andre nordiske lande eksisterer diskriminering af unge udviklingshæmmede ikke, da unge med udviklingshæmning i de andre nordiske lande er omfattet af den ret, alle unge har til en ungdomsuddannelse. Udgangspunktet i de andre nordiske lande er altså, at *alle* unge har den samme ret til en ungdomsuddannelse, der kan udvikle den enkeltes kompetencer med hensyn til ungdoms- og voksenlivets mange aspekter.

Som eksempel kan nævnes, at i Sverige er alle videregående ungdomsuddannelser samlet i »gymnasieskolen«. Den omfatter alle unge og er således en enhedsuddannelse, som vi kender den fra folkeskolen i Danmark. Unge med udviklingshæmning er også omfattet af ungdomsuddannelsen. Gymnasieskolen indeholder en gren, »gymnasiesærskolen«, der henvender sig til unge, der ikke kan følge gymnasieskolens almindelige programmer, fordi de f.eks. er udviklingshæmmede. Man har i gymnasiesærskolen opstillet mål for skolens opgaver, og skolen skal bl.a. stræbe mod, at hver elev er bevidst om sig selv som person og bevidst om sine forudsætninger og muligheder, at hver elev kan kommunikere og beherske det svenske sprog, tegnsprog eller alternativ kommunikation, kan give udtryk for sine erfaringer og tanker og kender til årsagerne til samfundets love og regler samt sine rettigheder og pligter i skolen og samfundet.

I Sverige er det omhyggeligt indarbejdet og tydeliggjort i den gymnasiale uddannelse, hvad uddannelsen omfatter. Derved kan elever og forældre have ganske klare og realistiske forventninger til uddannelsen. F.eks. indeholder læseplanerne bestemmelser om omfanget af undervisningen. Unge med udviklingshæmning har krav på at modtage 3.600 timers undervisning i gymnasieskolen over 3 år.

Den svenske ungdomsuddannelse bygger på det princip, at uddannelse er en ret for alle, og at